Senior onderzoeker Deogratias over de gevolgen van Covid-19 voor de mensenrechten:

‘Door de pandemie zijn bestaande ongelijkheden op Aruba groter geworden’

ORANJESTAD — Onderzoeker Benedicta Deogratias doet sinds maart van dit jaar onderzoek naar de gevolgen van de pandemie voor kwetsbare groepen op Aruba. “Wat doe je als je in een lockdown zit en het is thuis niet veilig? We willen weten wat er in die groep gebeurde.” Deel 3 in een serie over maatschappelijke relevant onderzoek aan de Universiteit van Aruba.

door **Kees Beekmans**

Het lijkt niet toevallig dat de interesse van de 32-jarige Deogratias vooral op het terrein van de mensenrechten ligt. “Meestal kiezen we wel iets wat ons verleden reflecteert”, zegt ze daar zelf over. Op haar vijfde, in 1994, vluchtte ze met haar ouders uit Rwanda, toen de al jaren woedende burgeroorlog uitmondde in een genocide.

26 jaar later, op augustus 2020, wordt Deogratias door de Universiteit van Aruba (UA) aangesteld als wetenschappelijk medewerker Algemene Rechtsgeleerdheid. Eerder studeerde ze Europees en Internationaal Recht aan de Universiteit van Maastricht, waar ze aansluitend promoveerde op het onderwerp *marital captivity*. Deogratias: “Meestal zitten vrouwen vast in een huwelijk om religieuze redenen. Dat kunnen islamitische vrouwen zijn, maar ook joodse, hindoestaanse of christelijke. Als jurist vind ik de juridische aspecten natuurlijk interessant: Het vinden van een balans tussen vrijheid van godsdienst enerzijds, en anderzijds de verplichting van de staat, die de mensenrechten moet waarborgen, om in te grijpen in zaken die als religieuze aangelegenheid worden gezien.”

Welkom

Vier jaar nadat ze uit Rwanda was gevlucht, Deogratias was inmiddels negen, kwam ze met haar ouders naar Nederland. De eerste paar jaar voelde ze zich daar welkom, maar, zegt ze, “dan zit je in een vluchtelingengemeenschap. Daarna begon ik wel te merken dat ik er niet echt bij hoorde, hoewel ik dat nooit ervaren heb als niet-welkom.” Haar beste vriendinnen aan de Universiteit van Maastricht waren Curaçaos.

Na haar promotie, en na bijna tien jaar Maastricht, voelde ze de behoefte zich te vestigen in een nieuwe omgeving. Het werd Aruba, waar ze zich als universitair onderzoeker op mensenrechtenkwesties kan richten. “Ik verwachtte een culturele shock, maar dat viel reuze mee, ik kon bij wijze van spreken gewoon naar de Jumbo (Superfood, red.). Door Covid-19 lag het openbare leven lam, wat het leggen van contacten ingewikkeld maakte. In september ging de school open en ik dacht, o, maar dit is veel gezelliger. Het was normaal voor me dat er bijna geen studenten waren. Toen ontdekte ik Aruba weer op een andere manier.”

Sinds maart van dit jaar werkt Deogratias samen met Mieke de Droog als senior researcher aan een groot project dat wordt gefinancierd door ZonMw, een Nederlandse organisatie op het gebied van gezondheid en gezondheidszorg in de ruimste betekenis. “Het doel is om vanuit mensenrechten-perspectief te kijken naar de gevolgen van Covid-19 op kwetsbare families, die van weinig moeten rondkomen. We weten dat de pandemie vergaande gevolgen heeft gehad op het gebied van de mensenrechten, waarvan de *lockdowns*, die de bewegingsvrijheid beperkten, het meest in het oog springende voorbeeld zijn. Maar er zijn ook vergaande gevolgen geweest op sociaal en economisch gebied.”

Consortium

“Bij het onderzoek, dat twee jaar mag duren, werkt ‘een heel onderzoeksconsortium’ samen, zoals Deogratias het noemt. Aan de universiteiten van Curaçao, Sint Maarten en Utrecht doen senior researchers hetzelfde als Deogratias en De Droog, en het geheel wordt gecoördineerd door het Curaçaose Biomedical Health and Research Institute (CBHRI). De onderzoekers richten zich voornamelijk op drie kwetsbare groepen: vluchtelingen en migranten, vrouwen en ouderen.

Benedicta Deogratias.

“Door Covid-19 en de maatregelen daartegen”, zegt Deogratias, “zijn bestaande ongelijkheden groter geworden. Op Aruba werd tijdens de pandemie eerst en vooral voor ‘eigen mensen’ gezorgd.” Vluchtelingen en migranten werden uitgesloten van de maatregelen die in het leven werden geroepen om mensen financieel te ondersteunen, zoals Fase en loonsubsidie. Ook voor medische hulp moesten ze uitwijken naar organisaties als Het Rode Kruis en HIAS, dat vooral migranten van Venezolaanse afkomst helpt.

Deogratias: “Juridisch gezien genieten deze mensen al minder bescherming, tijdens de lockdown was er in wezen niets voor hen. En toch moesten zij ook rond zien te komen. De grenzen werden gesloten, dus Venezolanen konden ook niet terug naar huis. Wij willen weten hoe ze met die situatie zijn omgegaan. Ook voor de overheid lijkt het me goed om te weten hoe ze zich hier doorheen geslagen hebben, zodat men daar een volgende keer op in kan spelen zonder te hoeven zeggen: voor jullie is er niks.”

Vrouwen

Vrouwen zijn ook bestempeld als kwetsbare groep omdat volgens Deogratias ‘vrouwen door de pandemie anders getroffen zijn’. Tijdens de lockdown bleef de zorg voor de kinderen veelal op de schouders van de vrouw rusten. De vrouwen die in de zorg werkten, liepen het risico zelf besmet te worden. En dan was er nog huiselijk geweld. “Wat doe je als in een lockdown zit en het is thuis niet veilig? We willen weten wat er in die groep gebeurde, welke oplossingen vrouwen eventueel zelf hebben gevonden, hoe ze een volgende keer geholpen kunnen worden.”

Voor de derde en laatste groep die Deogratias en haar collega’s willen onderzoeken, de ouderen, kent het leed ook weer een eigen karakter. “De lockdown was deels bedoeld om de oudere populatie te beschermen. Maar door de beperking van bewegingsvrijheid was er met hen bijna geen communicatie meer. Wat we vooral willen weten is hoe ouderen aan hun informatie zijn gekomen, en hoe ze de eerste paar maanden van de lockdown zijn doorgekomen.”

Om die kennis te vergaren willen de onderzoekers zich niet alleen baseren op informatie van hulporganisaties, maar gaan ze zelf in gesprek met deze kwetsbare groepen. Op ieder eiland worden dertig interviews worden afgenomen, tien per kwetsbare groep. “We hebben interviewers die het veld in gaan en die gesprekken voeren”, zegt de senior onderzoeker. “Het is belangrijk genoeg respondenten te vinden die hun verhaal willen vertellen, wat op Aruba op zichzelf al een uitdaging is.”

Stakeholders

Begin volgend jaar hoopt Deogratias de eerste resultaten binnen te krijgen. Daarmee gaan de onderzoekers allereerst naar relevante stakeholders. Deogratias: “We noemen dat de fase van de focusgroepdiscussies. We delen wat we te weten zijn gekomen met experts, onderwijsinstituten, *frontline workers* en beleidsmakers. Op basis van hun feedback kijken we wat voor aanbevelingen we kunnen doen. Die bespreken we vervolgens ook weer met de stakeholders. Of onze aanbevelingen wel haalbaar zijn, of alleen al gewenst.”

Het hele onderzoek, zegt Deogratias, kent een mensenrechtenbenadering.

“Uiteindelijk willen we de vraag beantwoorden hoe de overheid ervoor kan zorgen dat kwetsbare groepen beter worden beschermd bij rampen en andere crisissituaties, zoals een pandemie. Communicatie speelt hier een belangrijke rol. Hoe is de samenleving over Covid-19 en de maatregelen geïnformeerd, heeft die informatie iedereen bereikt, wat hebben mensen met die informatie gedaan, in hoeverre hebben ze daarop vertrouwd?”

Capaciteitsontwikkeling

Het derde doel van het onderzoek is ‘capaciteitsontwikkeling’. Dit laatste doel is in de ogen van Deogratias zeker niet het minste, en ze praat er bevlogen over: “We willen uiteindelijk ook een groep mensen opleiden die weten hoe ze de problemen op de eilanden kunnen aanpakken. Het is niet de bedoeling dat ik hier onderzoek kom doen, en mijn expertise meeneem als ik weer vertrek. Dat gebeurt nog te vaak. Ik geloof dat onderzoek kan bijdragen aan een betere maatschappij. Wil je iets verbeteren, dan moet je het onderzoeken, en daarvoor heb je onderzoekers nodig. In plaats van die te importeren, en na hun onderzoek weer te laten vertrekken, kun je ook proberen de capaciteit ter plekke op te bouwen. Die gedachte leeft echt in het consortium: dat onderzoek op de Caribische eilanden door de mensen hier moet worden gedaan. Daarvoor moeten we dus iets opbouwen. We leiden niet alleen studenten op, we zijn ook in gesprek over de komst van een Caribisch onderzoeksinstituut. Het zou mooi zijn als we de eerste stappen naar een duurzame Caribische samenwerking op dit gebied konden zetten.”

Minster Maduro spreekt met rabbijn Kripper over Joodse begraafplaats

ORANJESTAD — De minister van Financiën en Cultuur Xiomara Maduro (MEP) kreeg onlangs bezoek van Rabbijn Kripper en andere leiders van de Joodse gemeenschap van de Arubaanse Beth Israël synagoge. Zij hebben onder meer gesproken over plannen voor een Joods-Portugese begraafplaats in Oranjestad, en over andere zaken die kunnen bijdragen aan het welzijn van de Joodse gemeenschap op Aruba.

Ingezonden

Vaccinatieplicht Oostenrijk geen toeval

ZO’N 40 jaar geleden werd ik op school een jaar lang tot vervelens aan toe geconfronteerd met de geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog. Ik heb het vak geschiedenis zodra het kon laten vallen. Maar toen ik vandaag las dat de Europese Unie het debat wil starten over een verplichte vaccinatie en er en passant werd gezegd dat Duitsland in navolging van Oostenrijk per 1 maart 2022 dit gaat invoeren... ging er een lichtje bij mij branden. Die combinatie was me bijgebleven.

Duitsland en Oostenrijk waren ruim voor de Tweede Wereldoorlog al beste vriendjes... Oostenrijk liet zich dan ook zonder dat er één schot gelost werd in 1938 ‘bezetten’ door het Nazileger van Hitler. Het heette de *Anschluss*. Ze sloten zich aan bij Nazi Duitsland. Ze gingen geruisloos mee met het gedachtengoed van de in Oostenrijk geboren führer van Duitsland en werden tot aan hun ‘bevrijding’ in 1945 zelfs omgedoopt. Kregen de naam ‘Ostmark’ en later Alpen- und Donau Reichsgaue’, oftewel ze verwerden van autonoom land tot een district binnen het Duitse Rijk.

Kleine broer

Ik vind het dan ook geen toeval dat kleine broer Oostenrijk nu voorgaat in het verplichtstellen van het Covidvaccin, zonder dat daar een referendum voor is gehouden en dat het grote machtige Duitsland daar zogenaamd ‘achteraan hobbelt’, aangezien ze mijns inziens wegens hun Nazi-verleden niet de leiding hierin kunnen nemen. Misschien ligt indoctrinatie in hun ‘Duitse bloed’, in het maatschappelijke en politieke DNA, is het misschien cultuurgebonden of wellicht zelfs inmiddels via de theorieën van Darwin verworden tot een genetische overgeërfde kwaliteit? Immers, wie destijds tegen de Nazi’s ageerde overleefde dit evenals de zogenaamde ‘untermensch’ niet.

Europa kampt al jaren met een nog groter probleem: vluchtelingen. Hoe anders kunnen ze de Europese grenzen controleren en ontkomen aan het opnemen van nog meer asielzoekers zonder de verdragen van de UN en hun eigen EVRM, het mensenrechtenverdrag, te schenden? Echter, de uitspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) op 8 april in de zaak van zes Tjechen die bezwaar maakten tegen verplichte kindervaccinatie, toonde aan dat de algehele volksgezondheid prevaleert boven lichamelijke integriteit.

Pokken

Bovendien is het wettelijk niet verboden om vaccinaties verplicht te stellen. Dit is in het verleden al meermalen voorgekomen, bijvoorbeeld waar het de ziekte pokken betrof. De grootste verschillen tussen het pokkenvirus en het coronavirus zijn echter, dat bij pokken geen symptoomloze dragers van de ziekte zijn noch dieren die drager zijn van het virus. De wereldwijde succesvolle uitroeiing van pokken midden jaren zeventig, was in theorie op voorhand al mogelijk, een belangrijk gegeven dat voor het coronavirus vooralsnog niet het geval is.

Waarom wil men dan toch in Europa vaccinatie verplicht gaan stellen? Als mensen buitensluiten op grond van hun etniciteit niet mogelijk is, dan gebruik je iets ongrijpbaars als een virus. Je gebruikt de natuurlijke angst voor het onbekende dat de mensheid miljoenen jaren heeft gediend en schept daarmee de rechtsbasis voor biologische, medische of maatschappelijke discriminatie. “Kan ik er wat aan doen?”, zullen de grensbewakers roepen, nadat de Europese pro-verplichte vaccinatielobby de zieltjes heeft omgekocht? Ik voorspel dat Italië, Spanje en Griekenland de eerstvolgende EU landen zullen zijn die meedoen aan deze *21st century-Anschluss* bij het machtige Duitsland vanwege het simpele feit dat deze landen al jaren aan een financiële afgrond staan en daarbovenop kampen met een grote instroom aan vluchtelingen.

Het belang van geschiedenis is mij inmiddels overduidelijk, zolang die niet op een monoculturele wijze wordt beschouwd en onderricht.

GISELE-MIREILLE
SINT JAGO
Aruba

De redactie van de Amigoe kan ingezonden brieven redactioneel bewerken, inkorten of besluiten om niet te plaatsen. Brieven mogen maximaal 600 woorden bevatten, ze moeten voorzien zijn van naam en woonplaats (worden in principe gepubliceerd) en adres en telefoonnummer (niet voor publicatie, maar ter verificatie). Anonieme brieven worden nooit geplaatst. Een geplaatste brief geeft de opvatting van de afzender weer en niet die van Amigoe.We accepteren alleen digitaal gestuurde brieven. Ons e-mail adres is: arubaredactie@amigoe.com.

Breinbreker van de dag

Elke dag vindt u in de Amigoe op deze pagina een Sudoku. Plaats de cijfers 1 tot en met 9 zo in het diagram dat elk cijfer precies één keer voorkomt in elke rij en elke kolom. Elk van de cijfers 1 tot en met 9 moet ook precies één keer voorkomen in elk van de vetomrande 3-bij-3-vierkanten.

4					3			
		1	5				2	
2				9		6	1	
			9					7
		6	7		1	9		
7					8			
	8	5		7				6
	9				5	3		
			2					8

DIFFICULTY RATING: ★★★★☆

De oplossing voor de Sudoku staat op pagina 9 in deze krant.